

Dosarul nr. 3ra-780/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. V.Sanduța)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L.Bulgac, G.Dașchevici, A.Panov)

Î N C H E I E R E

31 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Victor Burduh

Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursurilor depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale, Vera Guzun și notarul Elena Constantin,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Vera Guzun împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, funcționarilor publici Tatiana Ciuș și Carolina Budeci, intervenient accesoriu Elena Constantinescu cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse cererile de apel declarate de Vera Guzun și notarul Elena Constantinescu, a fost admis apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat parțial hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și în aceasta parte s-a pronunțat o nouă hotărâre de respingere a pretenției privind încasarea prejudiciului moral,

c o n s t a t ă :

La 21 august 2017, Vera Guzun a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, funcționarilor publici Tatiana Ciuș și Carolina Budeci, intervenient accesoriu Elena Constantinescu cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin ordinul nr. 1 din 1 martie 2017 a fost angajată, prin cumul extern, la notarul Elena Constantinescu, în funcție de consultant al notarului cu program de muncă parțial de 3 ore în zi.

La data angajării se afla în concediu pentru îngrijirea copilului și beneficia de indemnizația lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, acordat pentru perioada xx xxxxxx xxxx – xx xxxxxxxx xxxx de către angajatorul Societatea cu Răspundere Limitată „Eltrad”.

Din momentul acordării concediului de îngrijire a copilului, 30 noiembrie 2016 și până în prezent, raportul de muncă cu angajatorul Societatea cu Răspundere Limitată „Eltrad” nu a încetat și nici nu a fost reluată activitatea de muncă.

La data de 25 aprilie 2017, Elena Constantinescu, acționând în temeiul procurii nr. 1090 din 19 aprilie 2017 din numele și în interesele Verei Guzun, a înregistrat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru actele privind angajarea acesteia la notarul Elena Constantinescu, fiind primite fără obiecții.

Totodată, notarul Elena Constantinescu a înregistrat explicația scrisă asupra situației angajatului Vera Guzun, declarând că nu a dat curs soluției propuse de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru în luna martie 2017, beneficiarului de indemnizație Vera Guzun, potrivit căreia, pentru a păstra dreptul Verei Guzun de a primi indemnizația lunară pentru creșterea/îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, urmează a fi îndeplinite următoarele cerințe: angajarea salariatului (era deja realizat); acordarea salariatului a concediului pentru îngrijirea copilului; rechemarea salariatului din concediu.

A menționat că, notarul Elena Constantinescu a refuzat să întreprindă pașii propuși de către angajatul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru, motivând că Vera Guzun nu s-a angajat la o altă unitate, deoarece ea nu a fost concediată de la Societatea cu Răspundere Limitată „Eltrad”, de unde la xx xxxxxxxx xxxx a plecat în concediu pentru creșterea/îngrijirea copilului.

A indicat că, Vera Guzun s-a angajat încă la o unitate, prin cumul extern cu program de muncă parțial de 5 zile pe săptămână a câte 3 ore în zi, păstrându-și raporturile de muncă cu Societatea cu Răspundere Limitată „Eltrad”.

La data de 23 mai 2017, notarul Elena Constantinescu a primit răspunsul nr. 7430 din 17 mai 2017, potrivit căruia Vera Guzun nu întrunește condiția aflării în concediu pentru îngrijirea copilului de la locul de muncă angajată prin cumul, din motivul nerespectării pct. 7² al Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1478 din 15 noiembrie 2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii cu modificările ulterioare, începând cu 1 aprilie 2017 achitarea indemnizației către beneficiarul de indemnizație Vera Guzun, a fost suspendată.

La 22 iunie 2017 a expediat în adresa Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru o cerere prin care a solicitat remiterea în adresa ei a actului administrativ prin care a fost dispusă suspendarea achitării indemnizației către beneficiarul de indemnizație Vera Guzun, iar în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale cerere prealabilă, semnată împreună cu angajatorul notarul Constantinescu Elena, prin care a solicitat: constatarea încălcării începând cu xx xxxxxx xxxx a dreptului de a beneficia de indemnizație lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani; revocarea suspendării achitării către beneficiarul de indemnizație Vera Guzun a indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani; dispunerea privind achitarea către beneficiarul de indemnizație Vera Guzun a indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani neachitate, pentru perioada începând cu luna xxxxxx anul xxxx.

La data de 30 iunie 2017, a recepționat decizia nr. 2017/91/1/8649 din 27 aprilie 2017, iar la data de 7 iulie 2017 a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru cererea prealabilă prin care a solicitat: anularea deciziei nr. 2017/91/1/8649 din 27 aprilie 2017 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru; reluarea achitării către beneficiarul de indemnizație Vera Guzun a indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la atingerea vârstei de 3 ani, adică xx xxxxxxxx xxxx, cu achitarea plăților începând cu luna xxxx xxxx.

La data de 28 iulie 2017 a primit răspunsul nr. G-1294/17 din 26 iulie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale prin care a fost refuzată în satisfacerea cerințelor formulate în cererea prealabilă, menționându-se că indemnizația lunară a fost suspendată legal din motivul neîntrunirii condiției aflării în concediu pentru îngrijirea copilului de la locul de muncă angajată prin cumul.

Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, până la moment nu a răspuns la cererea prealabilă.

A considerat că, prin acțiunile ilegale ale pârâților i s-a cauzat un prejudiciu moral pe care îl estimează la suma de 100 000 lei. Prejudiciul material și moral este în directă legătură cu acțiunile ilegale a pârâților Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, Casa Națională de Asigurări Sociale, Tatiana Ciuș și Carolina Budeci, care au acționat vădit ilegal, privând-o pe reclamantă și fiica sa de indemnizația lunară pentru creșterea copilului.

Prejudiciul moral cauzat s-a manifestat prin sentimente de frustrare, suferințe, anxietate, suferințe psihice, stresuri, nervi, griji, afectare sufletească și spirituală, oboseală, dificultăți, demoralizare, descurajare, limitarea de a se bucura de plăcerea vieții, de satisfacții spirituale și materiale și dificultate în depășirea obstacolelor impuse.

În urma acțiunilor culpabile ale pârâților i s-a provocat suferințe psihice ce au condus la imposibilitatea efectuării acțiunilor curente ale ei și copilului, indemnizația suspendată fiind destinată pentru satisfacerea necesităților de bază a copilului, inclusiv a limitat dreptul acesteia de a beneficia de prestații sociale, dezvoltare personală și viață privată.

A solicitat Vera Guzun prin cererea inițială și prin cererea de concretizare a cerințelor, constatarea încălcării de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, începând cu xx xxxx xxxx a dreptului de a primi indemnizație lunară pentru creșterea copilului minor până la împlinirea vârstei de 3 ani; anularea deciziei nr. 2017/91/1/8649 din 27 aprilie 2017 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru; obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru să achite Verei Guzun indemnizația lunară pentru creșterea copilului minor până la împlinirea vârstei de 3 ani, neachitate, începând cu luna xxxx anul xxxx; constatarea încălcării de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru a dreptului subsemnatei Vera Guzun, prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege; obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru și a Casei Naționale de Asigurări Sociale în emiterea deciziei privind reluarea achitării indemnizației lunare pentru creșterea copilului minor începând cu xx xxxx xxxx până la atingerea vârstei de 3 ani și încasarea în mod solidar de la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, Casa Națională de Asigurări Sociale, Tatiana Ciuș și Carolina Budeci în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei.

Prin încheierea din 14 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a dispus conexarea dosarului nr. 3-1756/2017 la cererea de chemare în judecată depusă de Vera Guzun către Casa Națională de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Elena Constantinescu cu privire la contestarea actului administrativ cu dosarul nr. 3-1215/2017 la cererea de chemare în judecată înaintată de Vera Guzun către Casa Națională de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale, Tatiana Ciuș și Carolina Budeci, intervenient

accesoriu Elena Constantinescu cu privire la contestarea actului administrativ, urmând a fi examinate într-o singură cauză civilă.

Prin hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial; a fost constatată încălcarea dreptului beneficiarului de indemnizație Vera Guzun de către Casa Națională de Asigurări Sociale, la primirea indemnizației lunare pentru creșterea copilului XXXXXXXX XXXXXXXX-XXXXXXX XXXXXXXX, până la vârsta de 3 ani, începând cu xx xxxx xxxx; s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să dispună reluarea achitării, începând cu xx xxxx xxxx a indemnizației lunare pentru creșterea copilului XXXXXXXX XXXXXXXX-XXXXXXX XXXXXXXX, născută la xx xxxxx xxxx, către beneficiarul de indemnizație Vera Guzun, până la vârsta de 3 ani; a fost încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul Verei Guzun, prejudiciul moral în sumă de 10 000. În rest, pretențiile reclamantei s-au respins, ca fiind neîntemeiate.

Instanța de fond a constatat că, angajarea Verei Guzun prin cumul cu program redus, nu cade sub incidența temeiurilor de suspendare prevăzute de art. 18 alin. (3) din Legea nr. 289 și regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, deoarece reclamanta nu și-a reluat activitatea cu program deplin înainte de expirarea concediului pentru îngrijirea copilului și nici nu s-a angajat cu program deplin la o altă unitate.

Refuzul privind plata indemnizației de îngrijire a copilului, lezează Verei Guzun dreptul garantat de art. 47 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.

Prin decizia din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Vera Guzun și notarul Elena Constantinescu; a fost admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale; s-a casat parțial hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea încasării prejudiciului moral cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri prin care s-a respins pretenția Verei Guzun cu privire la încasarea prejudiciului moral de la Casa Națională de Asigurări Sociale. În rest, hotărârea a fost menținută.

În favoarea acestei concluzii instanța de apel a indicat că, Vera Guzun fiind victimă a acțiunilor pârâtei, care este o autoritate publică a suferit un anumit grad de incertitudine și frustrare, însă, nu au fost prezentate probe ce denotă suportarea suferințelor psihice profunde, care datorită lor să justifice și să implice necesitatea imperioasă de reparare prin echivalent bănesc. Însuși admiterea acțiunii reprezintă o satisfacție echitabilă.

La data de 18 aprilie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, în partea în care acțiunea a fost admisă, solicitând admiterea acestuia cu pronunțarea unei noi hotărâri.

În susținerea recursului a indicat că, instanțele ierarhic inferioare nu au ținut cont de argumente expuse la examinarea cauzei, fiind superficial analizate fiind emise soluții greșite.

La data de 10 iunie 2019, Vera Guzun a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, normele de drept material au fost încălcate și aplicate eronat de către instanța de apel prin interpretarea în mod eronat a legii, au fost apreciate în mod arbitrar probele și au fost neglijate prevederile ce țin de obligația motivării hotărârii.

La data de 10 iunie 2019, notarul Elena Constantin a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea, prin ce a dus la lezarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Examinând admisibilitatea recursurilor, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 21 februarie 2019.

Decizia instanței de apel redactată integral a fost expediată în adresa părților prin intermediul oficiului poștal la data de 13 aprilie 2019, potrivit scrisorii de însoțire nr. 3570 (vol.II, f.d.110, 125).

Astfel, recursurile depuse prin intermediul oficiului poștal de Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 18 aprilie 2019, de Vera Guzun la data de 10 iunie 2019 și de notarul Elena Constantin la data de 10 iunie 2019, sânt în termen.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sânt inadmisibile din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Complețul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale, Vera Guzun și notarul Elena Constantin, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în cererile de recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Complețul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Complețul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursurile depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale, Vera Guzun și notarul Elena Constantin, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursurile depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale, Vera Guzun și notarul Elena Constantin, ca inadmisibile.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale, Vera Guzun și notarul Elena Constantin, se declară inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

Judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Victor Burduh

Nicolae Craiu